

Fallus Göstereni ve Cinsel Özneleştirme. ¹

Bernard PENOT

Çeviri: Onur Saltuk DÖNMEZ

Fallus'un (ereksiyondaki eril organın temsili), tüm zamanlarda ve birçok değişik kültürde insan arzusunu temsil etmeye yönelik bir işlevinin olduğu gerçektir. Ama aynı zamanda *ekonomik* sonucu içsel bir paradoksun nedeni olan bu temsil, Freud'un "penisli kadın"ın imgesel temsiline saplanıp kalmış bazı erişkinlerden yola çıkarak bildirdiği olgudan dolayı ünlenmiştir. İmge üzerinde duraklamanın böyle bir çeşidi, Freud'un (1908) söylediği "gece olan cinsel bir uyarılma halinde, [düşgörenin] tam da bir kadını döndürüp, onu soyarak cinsel birleşmeye hazırlarken dişil cinsel kısımların yerinde oraya tam uyan bir zarın görünmesinin, düşü ve uyarılmayı durdurması" şeklindeki bu tipik rüyada kendini belli eder. Uyuyanın kalkması burada, düşün başarısızlığını cezalandırmak için libidinal ekonomi yoluyla ortaya konan bir çözümdür ; tüm bunlar, kalkmış penisin belirmesi olgusunun bizzat kendisinin, dürtüsel doyumun aranmasını ve cinsel hedefin kovalanmasını kesinkes durduran örseleyici karakterini üstüne giymesiyle gerçekleşir.

YOKLUĞUN İNKARI VE GEÇERSİZLEŞTİRME GÖSTERENİ

Kadında *penis yokluğunun inkarının*, Freud tarafından, gerçekliğin inkarının prototipik modeli olarak düşünüldüğü söylenebilir. Oysa tüm bunlar, aslında rüyadaki kadında kalkmış penisin varsanısının belirmesi gibi yine örseleyici bir karakter taşımaya karşın, (inkarın savuşturması gereken) penisin yokluğunu şiddetli bir hoşnutsuzluk kaynağıymış gibi görünmesiyle gerçekleşir. Böyle işlevsel bir çıkmaz bizde, fallus temsiline sadece arzusun (kısmi) nesnesinin imgesi için ele geçirilebildiği şüphesini değil, ama aynı zamanda baştan çıkarmanın örseleyiciliğiyle başa çıkmak adına bu ruhsal ekonomiye olanak sağlayan *uç noktada değişken ve paradoksal bir değer gösterenine* sahip olması gerektiği şüphesini de uyandırmalıdır. Ve dolayısıyla da cinsel özne arzulu kalabilir.

Çocuksu cinselliği hesaba kattığı için Freud, çocuğun olağan *bir inkar zamanı* geçirdiğini ve bunun da cinselliğe işlevsel girişin koşullarını belirleyecek olan başa çıkma biçimleri sağladığını ortaya koyar. Aynı zamanda, Freud'un "fallik dönem" olarak adlandırmayı seçtiği bu zaman, erkek çocukta masturbatuar zevkin (*jouissance masturbatoire*) aranmasıyla ilişkili fallik özniteliğin imgesel baskınlığı ile belirginleşmiştir. Bu masturbatuar zevk kız çocukta, vajinanın duyu sağlama eksikliğini tamamlayan klitorise'tedir.

Lacan, kadın yada erkek olsun, çocuk tarafından öncelikle fallik olarak imgelenenin anne olduğunu kabul ederek yola çıkmamız gerektiğine söyleyerek Freud'un sözünü derinleştirir. Sonuçta, "kastrasyonun gösterimi, ancak anneden kastrasyon olarak açığa çıktığı yerden yola çıkıp, semptomların oluşumuna gelince gerçek sonucunu doğurabilir" der(1964). Fallusun ayrıldığı yer olan annenin birincil temsiline olan bu eğilim, gerçekte az yada çok dengede duran elemanlar olarak Freud'un *nesne temsilleri* diye adlandırmayı seçtiği Bilinçdışı sisteminin Freudçu keşfindeki en temel veri biçiminde ortaya çıkar. Freud'un düşlerden itibaren (1900) temel keşfi, bulmacanın işleyişine uygun olarak, bu nesne temsillerinin anlamlı biçimler oluşturabilmesidir.

Bilinçdışının bu *diğer sahnesi*, Freud'un düşlerde ve nevroitik semptomların oluşumunda mümkün kıldığı anlamlandırma ile deşifre edilen mesajlardan gelir. Yukarıda Lacan, Bilinçdışından yayılan bir *söyleme* ait bu düşüncenin, salt sosyal etkileşimin sözel aracı olan bir dil kastetmediğinden, herhangi bir kültüralizm ile suçlanamayacağını gözlemlemiştir. Biz de bunu önceki bölümün sonunda *gösteren* kavramın ele alırken ortaya koymuştuk.

Oysa bu nesne temsilleri arasında kalkmış penise ait olanı (fallus), birincil düşünce

süreci olan bilinçdışı sistemin özel ifade biçimine karışır. Öyleyse psikanalize özgü bakış açısından fallusun zihinsel temsili, yalnız libidinal (kısmen açığa çıkan, içsel, iyi yada kötü) nesnenin ve az çok simgeleştirildiği gerçek eril organa, yani penise eşdeğer basit (durağan) bir imgesi olarak ele alınabilir (Bu bir pipo değildir! diyor Magritte).

Lacancı fallusun, Bilinçdışında bir gösterenden ne daha az ne de daha fazla bir rol oynamadığını, ama ruhsal ekonomide ayrıcalığı olan bir *gösteren* olduğunu düşünmektedir. Neden? Çünkü fallusun temsili, kalkmış bir penis imgesi olarak, Yunanistan'da, Mısır'da, hatta And'lara kadar kabul törenlerinin her zaman merkezinde olduğu gibi gerçek doğurgan çiftleşmenin öne çıkan ögesini oluşturmaktadır. Her zaman, soyut olmayan, asimetrik bir birleşmedeki bir çiftin iki parçasından birini (eril parça, dişil bir parçaya geri dönen olarak) etimolojik anlam yoluyla *simgesel* olarak oluşturmaya kadirdir. Ayrıca, fallik temsilin bu evrensel yeri, penisin şişmesinin tekil özelliğine (Ernest Jones'un "aphanisis" olarak adlandırdığı) yani ereksiyonunun *aralıklı* olarak sönüp tekrar ortaya çıkabilmesi yeteneğindeki özgüllüğüne tutunur. Yine kalkmış penisin imgesi, sahip olmanın ve olmanın her iki cinsteki temel belirsizliğini de temsil eder.

Lacancı ilgi, fallusun gösterimindeki bir değişimin gerekliliğini açıklamaya yönelir. Kalkmış penisin bu durağan imgesi, (lacancı tarafından *phi* (φ) diye adlandırılmış tamlık ve yeterlilik işareti) eksikliğin onamına [kabulüne yada itiraf edilmesine] (bu da kastrasyon *eksi phi'si* (-φ) denen işlemdir) zıt olarak arzuyu simgesel bir konumda temsil etmek için ortaya çıkar. Kalkmış penisin zihinsel temsili arzunun bu paradoksunu imlemeyerek, sadece penis ereksiyonunun kesintili olması olgusuna değil ayrıca, insanların yarısında penisin görünür olmamasına da katlanmaya olanak sağlar. Öyleyse, anne kendinde eksik olanı arzuladığına göre fallus imgesinin temsil ettiği şey arzunun *onamıdır*.

Şimdi, gösterenin² lacancı tanımlamadaki yaygın sonuçlarını ele alırsak, fallus göstereninin, bir arzunun öznesini temsil edebilmek için annenin eksikliğinin herhangi bir gösterenine eklenme kapasitesine sahip olması gerektiği söylenebilir. Böylece fallus, bir arzunun öznesinin serbest kalabilme koşulu olarak, ebeveyn ötekiye simgesel bir boyun eğmeden (yani bu ötekinin *dé-totalitarisation'u*) simgesel alışveriş düzene boyun eğmeye geçişinde merkezi bir temsil rolünü üstlenmiş olur.

Çocuk tarafından annesine olan aşk talebinin geri çekilmesi, sadece fiili bir fallusun elde tutulamaması yada kendinden düşmesini sağlamak için değil, aynı zamanda "annesinde eksik olan ve annesinin talep ettiği şey olduğunu anladığı için" kesin bir biçimde gerçekleşir. Ve *Küçük Hans'ın* (Freud, 1909) fobisinde olduğu gibi kastrasyon karmaşası olarak ele alınabilecek olan değişik semptom biçimleri, eksikliğin bu inkarının (öncelikle anneci)³ ötesine geçilmesinin yarattığı tam da böyle durumlardır. Psikanalistten beklenen, her olguda ve bir tedavinin her dinamik anında, kadın ve erkeğin farklı farklı "oylandığını" [sahneye konduğunun] fark edildiği, bu fallus göstereninin yerini değerlendirmesidir.

Bu bakış açısı sayesinde, cinsel tercihin durumsal zorlayıcılıklarının, fallik temsil ile ilişkili olarak nasıl sahnelendiğinin tam olarak görüldüğü *eşcinsellerin* tedavisindeki bilgiyi gözden kaçırmayız. Erkek eşcinselliğinin, arzunun taşınmasına olan gereksinimin açığa çıktığı durum (fetiş, gösterenin yarı-yolu) olan eşin fallik *iyeliğindeki* bir uçta bulunduğu söylenebilir.

Kadın eşcinsel ise, fallusun donatılmasından⁴ mahrum bırakan bir babadan dolayı yaşantılanan hoşnutsuzluk duygusunu iyileştirme gereksinimi nedeniyle eşcinselliğe tutunarak kurtulur: öyleyse simgesel anne-baba, histeriğin babası gibi güçsüz değildir ve fallus-taşıyan bir baba olarak ortaya çıkar. Lezbiyenin babası aynı zamanda hem idealize, hem taklit ve hem de nefret edilen olduğundan, bu hoşnutsuzluk duygusu Freud'un genç eşcinsel hastasında (1920b) ele aldığı gibi ancak öteki kadınlara yönelik aşk talebiyle babaya doğru aktılabilir.

Birçok eşcinsel kadın hastanın çözümlenmesinden elde ettiklerim beni, arzusunün öznesini belirgin olarak açığa çıkararak noktaların yer aldığı değişken bir alanda, fallusun temsili ile sahneye konan paradoksal ve özgül bir gelişim sürecinin yeniden değerlendirilmesine yöneltti. Böyle öznel bir zenginliğin, böyle *edilgenleşmesinin* yarattığı zorluğun tırmanması nedeniyle her şeyden önce gücün azalacağı kaydedilmeli ve bunun da eşcinseller için soruna neden olup olmadığı özellikle sınanmalıdır.

NICOLE'UN TEDAVİSİ

Analizine kırk iki yaşında başlayan Nicole'un tedavisinden bahsedeceğim. Bir şeylerin sonunda hissedildiğini söylüyordu: "bir dönemin sonunda". Görünümü karikatürize bir lezbiyen tipi denebilecek şekilde *kamyoncu* gibiydi: çok *ahbap*, kısa saçlar, tanımadığı genç kadınlara sarkıntı olan ve aylak biri. Güney Amerika'dan, sürekli aktif ve baskın konumda olduğu "bir düzenden bıktığını hissettiği" son *küçük kız arkadaşıyla* ilişkisinden dönmesinin onu "daha zenginleştireceğini" hayal ediyordu. Öte yandan, kısa sürede yaşlı babasının sağlık durumunda ağarlaşmanın bu kritik feragati belirleyen şey olduğunu anladım.

Nicole babasının gözde bir girişimini taşıdığı bir taşra kasabasında büyümüştü. Üç yaşında, eğitiminde sıkıntı yaşayan ve kendinden iki yaş küçük kardeşinden her zaman yeğ tutulan, mirası almaya aday bir çocukmuş. Ama yirmi beş yaşında birden terazi tersine dönmüş, ticaret eğitiminden sonra, ailesi ve diplomat nişanlısıyla ilişkilerini koparıp, gazeteci gözüpekliliği ile onu büyüleyen Victoire adında bir kız arkadaşıyla Güney Amerika'ya gitmiş. Bana Victoire'ı, buyurgan, her şeyi elinde tutan, Nicole'un çocukluğunda şahit olduğu babasının öfke nöbetlerine benzeyen sinirlenmeleri olan biri olarak tarif etti. Oysa, Atlantik-ötesine kaçıışı, uzun zaman büyükler tarafından yapmacık bir hava içinde saklandıktan sonra ortaya çıkan, babasının ticaret girişiminin iflasının ardından olmuş. Burada babaya ait fallusun yıkılmış bir illüzyon içinde görüldüğü söylenebilir.

Dolandırılmış olma duygusunun, genç eşcinsel kadın olgusunda Freud tarafından saptanan temel veriyi oluşturduğu ifade edilebilir: Freud, babasından bir çocuk sahibi olma yoluyla babanın fallusuna sahip olmayı uman bu genç kızın hayal kırıklığı yaşantısını vurgular(1920).

Burada Nicol'un, bizim çalışmamızın başladığı zamanlarda yedi yaşlarında olan Siyah ve Yerli bir çocuğu evlat edinmiş olduğunu belirtelim.

Benimle analize başladığında babası acınacak bir haldeydi : ilaçların engelleyemediği acı veren ağır bir Parkinson. Bu evcil tiranı çocuksu bir yerde görüyordu. Analizin bir buçuk yılından sonra Nikole'un babası çok kötü koşullarda öldü.

Bir çok rüya getirdi. "Birinde, dedi, Victoire vardı, eski aşkım, bana sarılıyor, beni öpüyor, çok aşık ve diyor ki : 'Güzel, birlikte bir çocuğumuz olacak' Ama ben 'ben istediğimde sen istemedin, şimdi söz konusu değil' diye yanıtlıyorum. Tam bir intikam çünkü çocuk sahibi olmayı ne kadar çok istiyordum." Nicole babası yüzünden maruz kaldığı hayal kırıklığının, bu Victoire kişiliğine doğru nasıl bir yer değiştirmeye uğradığını kavramıştı.

Atlantik ötesinde kalan "iyi, sempatik, maço olmayan bir adamla yaşayan ve çocuğu ile hoş gözükten" son küçük kız arkadaşından bahsetti. "Bana her zaman, içinde boşluk varmış gibi, oldukça aptalmış gibi bir izlenim verdi" diyordu.

Kadınlığı, boşluğu ve aptallığı eş tutan tarzı karşısında şaşırdığımı ona birkaç kez söyledim.

Sonuçta "Evet, ama bu berbat bir şey. Kendime soruyorum: bir hareketsizliğe mi mahkumum yoksa hareket edebilecek miyim? Psikanaliz beni değiştirebilecek mi yoksa yalnızca yenilip kabullenecek miyim? [...] Kendime soruyorum neden bunca yıl böyle boş ve plansız kızları tercih ettim diye? Tabii ki bana yaklaştılar, bu da bana bir baskınlık, bir efendilik imkanı sağladı. Ama şimdi, bir şeye sahip olan birini istiyorum" diye dokunaklı bir şekilde ağladı.

- O zaman, bu olağanüstü bir değişim olacak gibi.
- “Ben tersine beni değersizleştireceğini düşünüyorum. Ama bu aynı tutum değil ?”
- Baştan çıkarma tutumu mu değil ?
- “Evet, gerçekten, bunu düşünmem gerekecek. Böyle kör olmamda masum bir yan olduğunu düşünmüyorum .”

Ama bu andan sonra Nicole, babasının yasıyla ilgili açık kalan gediği hızla kapattı: ilk kız arkadaşı Victoire ile ilişkisini somut olarak yeniden canlandırmaya girişti. Aşık olup olmamak aralarında sorsun olmaksızın, birer ortak olarak birlikte oturmaya karar verdiler çünkü, Victoire güney Amerikalı bir bebeği evlat edinmek üzereydi.

Takip eden aylarda (analizinin üçüncü yılı) Nicole Victoire’ı bana, oldukça kritik bir biçimde evlat edindiği kızını bırakıp hovardalığa giden aşırı *maço* biri olarak tarif edecekti.

Nicole sonunda, babasının delice davranışları karşısında dengeyi bulmak için çabalayan annesiyle özdeşleşmiş hisseden bir ev-kadınına dönmüştü. Victoire’dan geriye her zaman ona “üstünlük” izlenimi veren biri kalmıştı.

-“Babamın ölümünden sonra ona döndüğümü çok iyi görüyorum. Onun ıslah edilmiş bir versiyonu olduğunu düşünüyorum(!). Ama yine de ona göre daha zeki ve etkileyici bir biçimde, profesyonelce mücadele etmeyi biliyor.”

Nicole’un etkileyiciliğe başvurduğu bu noktada, tanzim etmeye çalıştığı ve babanın etkileyici gücü ile ilişkili olarak boşluğu doldurma işlevi gören *benlik idealine* dair temel soruna dokunmak aklıma geldi.

- “Babama olan aşkı, diye devam etti, yeni nitelikler kazanmamı ve yollar bulmamı sağladı. Ama başarısızlığı ve sonra acılar içindeki ağlanacak hali, onunla olan ilişkiyi bloke etti, ve üzerimde beni hareketsiz bırakan bir etki yarattı.”

“Bir erkekle karşılaşmaktan çok hoşlanacaktım gibi geliyor birden. Bana farlılıklar yüzünden rekabet daha az olur gibi geliyor. Bir kadınla, daha çok bir aynaya bakıyormuş gibi oluyor; bir erkek ise, daha az veya daha fazla anlayışlı ama her zaman daha az anlaşılır, her birinde gizli bir bahçe bulmak mümkün. Bir kadın tarafından çok fazla tanınmak, çok fazla bilinmek tüketen bir şey. Evet, yorucu olan benzerlik. Diğer kadın her şeyi bilmek ister, tamamen birleşmenin yolunu arar.” (Sessizlik)

“Ama babamın anneme karşı, onu kandıran, onu bir köleye çeviren davranışlarını görünce hiç güvenim kalmadı. Her zaman ihanet beklediğim bu adama bütünüyle bağlı olarak yaşamış olduğumu görüyorum.” (Sessizlik)

“Kendime soruyorum neden on yıldır işimi küçümseyip sürüncemede bıraktım”

“Boş ve aptal kadınları becermekten daha iyi şeylere heves duyabilirdim” diye söylendi ve sonra da “görmediğim hangi kusur var bende?” diye sordu kendine.

Ona, aynı kusuru taşıyan genç kadınlara karşı olan takıntılı seçiminin belki de aşk ilişkisinde *kusurunu kullanmak* zorunda olmaktan kendini alıkoyabilmeye yaradığını : ama profesyonel bir gerçekleştirmeme içinde yoksullaşarak *maço* bir haz boşalımı yoluyla uzun zaman memnun olmak zorunda kaldığını söyledim.

O zaman, ona gereken bir ötekiye sahip olmayı engelleyen ondaki bu kusurun inkarını ve babasının tam da acıdığı yanını onardığını hayal meyal görmüş gibi duruyordu . “Victoire ile, birlikte yaşamaya başladığımızdan bu yana giderek farklılaşıyoruz. Bir yandan da neden bunca aydır cinsel isteğim yok diye kendime soruyorum. Artık yürümüyor, inanmıyorum... Victoire’ın aynı benim önceden yaptığım gibi hovardalık yaptığını görüyorum, bu benim *maço* ve sert tarafım için hayranlık uyandırıcı. Yeni bir savunmaya sahipmişim gibi geliyor[...].”

“Bana öyle geliyor ki bu babamın benim için artık ideal olmamasıyla ilgili. Görev yada tavsiyeleri uygulamadaki yetersizliği ve körlüğü sonucu olan kaç başarısızlığı var onu hesaplıyorum. Amcamı yani kardeşini hep hor görürdü. Oysa, bu alçak gönüllü adamın çocuklarına karşı ne kadar verici ve hayatının ne kadar başarılı olduğunu fark ediyorum.

“Oğlum (o zaman on yaşındaydı) beni rahatsız ediyor. Onu çitkırıldım, korkak, kararsız ve palavracı buluyorum. Erkeklerin zayıf, sönük ve daha bağımlı olduklarını düşünüyorum. Ona vurarak ‘erkek ol’ diye bağırarak istiyorum”

Erkekler hakkında genelleme yapmasının çelişkili yanını ona vurguladım.

-“İyi, şöyle demek isterim: doğru biri ol! Bu yapmacılıktan, bu görüntüden bıktım. Her zaman, karşıma çıkacak farklı bir erkek umut ettim... işte, biraz amcam gibi biri.”

Sahip gibi görünmek olarak ortaya koyduğu şeyin bana, onunla ilgili önemli bir şey gibi görüldüğünün altını çizdim.

-“Bunu ummak için haklı olduğumu sağlayacak korkak olmayan bir adam hakkında somut şeyler anlatabilmek isterdim. Oğlumu cesur bir erkek yapmak isterdim. Bu bir kastrasyon problemi mi bilmiyorum...”

- Hayatınızda bunun için sadece oğlunuzun olması ilginç.

-“Tabii ki hayır, sonuçta kardeşim de cesaret gösterdi, babamıza karşı gelmeyi ve gitmeyi bildi. Bir erkekle somut bir karşılaşmaya ihtiyacım var.”

Tedavinin bu anında, *doğru bir erkekle* karşılaşma fikrinin içeriğini yorumlamakta çekimser kaldım, çünkü burada pozitif ve *üretken* bir sürecin içeriğini gördüm: kastrasyonu hesaba katan ve gerçekten bir şeyler alabileceği bir erkeğe yönelen arzunun hareket noktasıydı bu.

Bir yıl sonra, psikanalize başlamasının dördüncü yılında, Nicole bana Polenezya hakkında bir kitap yazacağından söz etti. Ama her zamanki gibi korkusuz ve emin, duraksamadan bitirmek için gerekli bağlantıları kurmuştu. “Evet, bu konuda çok panikliyorum çünkü bu sefer gösteriş olmayacak! Bazı uzman eleştirileri beni çok endişelendirdi.[...] Geriye dönüp bakınca, birkaç sene önceki inandıklarımın göre yazdığım notlarla dalga geçiyorum: tamamen amatör işi... böyle bir kitabı tamamlayabilecek miyim diyorum kendime, bu analizimin de sonu olacak. Bu benim gerçekleştireceğim gerçek bir doğum olacak.”

-Öyleyse, endişeniz daha iyi anlaşılıyor.

Güldü. “Ama yolunda gideceği yönünde bir duygum var. Babamın bacaklarımı kıran o dehşet sonu gibi olmamalı. Birkaç hafta içinde Polenezya’ya gitmem gerekecek, denk geldi ; oğlum da yaz okuluna gidecek.”

-Ama öyleyse, analiziniz⁵?

-“Analizin yararı, tam da bunun gibi bir şeyi gerçekleştirmeyi sağlamasında. Eğer analiz yüzünden vazgeçersem, bu kendimi hapsettiğim, bu işi yürütemediğim işaretidir. Yani bu benim için istenen bir gebelik sonucu olan bir doğum gibi. Oğlum açısından düşününce, diye belirtti, doğal ebeveynlerine karşı borçluyum çünkü onun için çok çaba harcadılar⁶.”

Yazı projesi üzerinden, Nicole *borç* sorununu da etkin bir biçimde çözebilmişti. Öncelikle eserin beslendiği kaynaklarla ilgili, diğer yandan da babasının mirasına ve onun kullanımına karşı olan borç sorunu. Babasının özellikle taşıdığı kişisel olarak hiç reddedemeyeceği, “tükenmez” olduğunu göstermek zorunda olduğu kusuru hesaba katmaya başlıyordu.

Bir süre sonra bana erkek cinsel organını emme ile ilgili bir rüya anlattı : “çok netti, kötü olduklarını fark ettiğim erkekleri emiyorum, sadece kalkmış cinsel organları var.” Karışık iki çağrışımı oldu : “bir yandan penis taşıyan bir erkeği (baba ?) cinsel doyuma ulaştırmayla meşgulken, diğer yandan da kendini aynı penisi açgözlülükle emerken ve *pompalarken* (tükenmez⁷?) görüyor. Bu daha önce gördüğü başka bir rüyayı hatırlattı : “öyleyse, diye haykırdı, bu ilk defa !...”

“Bu kuşkusuz size sürekli söz ettiğim kitap projemle ilgili gözüküyor.[...] bu onun içinde erimiş güç gibi bir şey olmalı. Denizin ötesindeki kolonilerin keşfinde önemli rol oynamış olan atalarım var. Kitabımla kuşkusuz, onların maceralarına uzanarak bir şeyler

arıyorum.”

Bunun, oğlunu evlat edinmesiyle tanımlanabileceği başka bir dönmendeki yola benzeyen, “başlangıç yolunun sonu” gibi bir şey olabileceğini söyledi.

Ama bir arkadaşının yaptığı eserlerini evine alıp ve onları sergileyerek (“içimi kullanarak” diyordu) başka bir var olma biçimini keşfetmenin doyumunu yaşamaya başlamıştı. “Bu şeyleri insanların beğenmesi için evime almak bana iyi hissettiriyor. Neden daha önce evimdeki boşlukları böyle değerlendirmek aklıma gelmedi?” Kendini daha yaratıcı, “daha alıcı ve daha üretken” hissediyordu ; *alter ego*'su hovarda Victoire için ise üzülüyordu.

Yapabildiği gibi tam da *olası fizik yokluğunun* bu duyumu üzerinden üretkenlikle, gerçek bir gösterenin işlevselliğini taşıyan fallusa atıf yapan bu hastanın ruhsal durumunda Nicole'un tedavisi, değişken bir sürecin varlığını bana düşündürdü. Yaratıcılık kaynağı ve büyük ölçüde zengin olan öznel bir hazla, edilgen-alıcı bir durum içinde sahneye koyduğu yeni bir yeti geliştirebildiği görülmekteydi.

Anatomik düzeydeki cinsiyet farklılığının ruhsal sonuçlarından bazıları içinde, Freud (1925b) öncelikle, “küçük kızda daha sonra başka biçimde var olacak olanı” yerine koymak için, küçük erkek çocuğun parçasının (kadında penisin yokluğundan dolayı) normal reddinden bahseder. “Bu noktada, der, kararı ve yargısı kesindir. Ona sahip olmak istediğini ve olmadığını bilir, onu görür.” Bir kadın, ötekiindeki penisi *arzulamaya* eğilimi içinde (babanın) penisini *elde etme* sorunsalı ile karakterizedir. Ama başka türlü anlaşılabilir, garip eylemlerin güdüsüne dönüşebilen ve inanılmayacak kadar geç zamanlara kadar uzanabilen, bir gün yine de bir penise sahip olarak ve sonra da erkeğe eşit bir hale gelerek tamamlanma umudu olan kadınlar olduğunu da ekler.

Yokluğun reddinin sebat ettiği bu ikinci sahip olma, yapısal olarak taşıyıcı olma fikrinin uyanmasından dolayı köküne kadar birinciden (*ona sahip olmak istediğini ve olmadığını bilir*) ayrılır. Kendindekini elde tutma (yapısal olarak, doğuştan) ile bir ötekiindeki almanın (bahşedilmiş olanın göstereni) ayrımı tabii ki esastır. Kuramının başat kavram düzenine sonunda girmiş olan *inkar* (*Verleugnung*) teriminin ilk kez telaffuz edilebilir bir biçime gelmesi için kullanıldığı yer Freud'un eserinin (1925b) tam da bu noktasıdır.

Penisin eksikliğini inkar eden kadın, (bahşedilmiş olan gibi) alınmamış ve yapısal olan, yani eril cinsiyetin kıyısında imgesel olarak konumlanan fallik bir üstünlük düşüncesinde saplanıp kalmıştır. Kadınsı denem kadınlar, lezbiyende tipik olarak eksik olan bu kadınsı uzlaşmayı, yani ortada kusursuz hiçbir fallus-taşıyanın olmamasıyla ilgili olarak aralarında yaptıkları sessiz bir anlaşmayı az yada çok sağlamaktan hoşnuturlar. Nicole için söz konusu olan, yaşlı Diojen'in “*bir adam arıyorum..*” demesindeki anlamda bir kastrasyona uğramış, sahtekar olmayan bir erkekle karşılaşma fikrinden yola çıkarak kadın-olmaya doğru ilerleme yine böyle değerlendirilebilir.

Yine Nicole'un tedavisi, onun gizil dönemden çıkışının kanıtıydı : analizinin son yılı içinde, yeni bir aşk ilişkisine girmeyi başardı. Söz konusu olan elbette yine kadın bir partnerdi. Ama bu kez önceki ilişkilerindeki sapkın (pervers) niteliğini kaybetmiş bir ilişkiydi. Bu eski ilişkiler, önce Victoire ile uysal ve boyun eğen genç delikanlı konumunda olan ve sonra takip eden partnerleriyle de fallik egemen konumunda olan, bir miktar fetişistik ve tekanlamlı doyum durumunda kutuplaşmışlardı.

Bu yeni partnerin, Nicole'un kitabının (övgüye değer başarısı hayatta onun için yeni derinliklerin önünü açtı) gerçekleşmesinde karşılıklı dengeli bir işbirliği ilişkisi içinde ilişkiye başlamış olması anlamdır. Yine aynı noktada, Nicole'un -Vera gibi (bölüm 2)- sadece düşlemsel olmayan doyurucu bir ilişkide çok daha zengin durumsal bir değişebilirlik içererek, annesi ile ilişki kurma durumuna *sonunda* erişmiş olduğunu duymak benim için çarpıcıydı.

Organ imgesinin narsisik safrası olan böyle bir kısmi nesnenin temsili ve bahşedilmişle eksik olanın görünümünün tohumlarını atmaya elverişli potansiyel bir gösteren geliştirmek için bu aynı (şey) temsile olan gereksinim arasındaki terazi çizgisi, (psikanalizin halen ve her zaman, *acı çekme yazgısı* için üstünde yükseldiği bu doruk çizgisinde simgeselleşmesi gibi) bir temsil olarak fallusun niteliksel değişimdeki anahtar rolü üzerinden geçerek tamamlanır. Sonuçta *gösterenler olarak işlemeye eğilimli şey temsillerimizden* (rüyada olduğu gibi) söz edebilirim. Bu bakışla, bir uçtan diğerine (seansta salt *burada ve şimdi* nesne ilişkisine, yada saf sözel göstere oyununa) savrulan tüm psikanaliz pratiklerinin, kolayca kavramsal bir kısırlık biçiminde ortaya çıkabileceğini düşünüyorum⁸.

Şimdi bu özgül dürtüsel yazgıyı, yani *yüceltmeyi* incelememiz gerekiyor. Bu nokta, özgül haz kapasitesinin gelişiminde etkili olduğundan ve aynı zamanda dürtü nesnesi sorunsalının doğasını daha iyi ele alabilmeyi sağlayacağından ve sonuçta aynı öznelleşme sürecinde ölüm dürtüsünün (bağımsızlaşmanın) gerekli rolünü aydınlatacağından önceliklidir.

Notlar:

1. Bu bölüm özünü SPP'de 19 Mayıs 1998'de verilen konferanstan almaktadır.
2. "*Bir gösteren özneyi başka bir gösteren için temsil eder*"
3. Bu "*figures du déni-en deçà du négatif*, (Dunod, 1989) adlı kitabımın merkezi tezidir.
4. Bu kuşkusuz lezbiyenlerde tipik olarak ortaya çıkan biçim olan "babacı eğretilemedir", yani önce anne ile yaşanmış bir hayal kırıklığının baba üzerine aktarılması.
5. Projesine maruz kaldığımın altını çizmeye çalışıyorum.
6. Bu kavrayış, evlat edinen hastalıklı ailelerde olan tipik bozukluktur (bkz. bölüm 6 Angel olgusu).
7. Bu penisin anneci karakteri burada iyice görünüyor.
8. Freud'un düşüncesinin indirgemeci bir eğilimi olduğu var saydığımız *ego psikolojisini*, Lacanın katkısını yalnız sözel gösterenlere dayandırarak indirgeyen bazı lacancı çizgiler ile bu noktada karşılaştırılabiliriz.